

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserterate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 133.

V Ljubljani, v sredo 13. junija 1894.

Letnik XXII

Katoliško slovensko društvo.

Nagovor pri shodu.

(Govoril g. Janez Azman na osnovalnem shodu katoliškega slovenskega društva za radoljiški okraj na Brezjah dne 11.ega junija 1894.)

Vrli Gorenjski možje!

Dasiravno Vam je namen današnjega shoda že kolikor toliko znan, vendar ne bode odveč, ako Vam ga še bolj natančno razjasnim!

Namen današnjemu shodu je namreč ta, da očitno vpeljemo med naše gorenjsko občinstvo „novo kat. slov. društvo za radoljiški okraj“, čigar pravila so bila nedavno od vlade potrjena in da izvolimo načelnštvo temu društvu, to je: goreče, značajne, požrtvovalne može, ki bodo to društvo vodili!

Pa čemu tako društvo za radoljiški okraj? in čemu ravno kat. slovensko društvo? Na te vprašanja bi Vam rad ob kratkem in po domače odgovoril!

Znano Vam je, dragi rojaki, da že nekaj let obstoji v Ljubljani kat. polit. društvo, ki si je stavilo nalogo, v naši kranjski deželi buditi, krepiti in razširjevati katoliško in narodno zavest, svetovati in pomagati našemu ljudstvu v gmotnih zadevah, pojasnovati razmere ob času volitev itd. — V ta namen napravlja to društvo na različnih krajih naše dežele pogoste shode in izdaja društven časopis: znanega in priljubljenega „Domoljuba“! In da je to društvo pravo zadelo in je res potrebno in koristno, kažejo obilno obiskani shodi, ki štejejo tisoče obiskovalcev (kakor predzadnje nedeljo v Trnovem na Notranjskem), to kaže „Domoljub“, ki ima vedno več naročnikov in še več bralcev!

Ravno tako je pa res, da to ljubljansko društvo ne more vsemu kaj in da imajo razni kraji naše

domovine tudi različne težnje in potrebe, katere najbolje poznajo ondi živeči in stanujoči domoljubi.

Tako je posebno z našim radoljiškim političnim okrajem: Krasna prirodna lepota naših svetovno znanih jezer, blejskega in bohinskega in rateških jezer, gorski velikani, šumeči slapovi, tihe dolinice, velikanski razgledi — vse to privablja vsako leto več domačinov in tujcev v naše kraje.

Velika obrtniška in tovarniška podjetja, posebno v Savski dolini, množiči se promet, boljša občila, rastoča izobraženost, gorenjska železnica, mnoge šole, nove navade, hitre spremembe: vse to daje naši ožji domovini nekako drugo podobo in treba je računati s temi prikaznimi, povsem različnimi od onih pred 30 in 50 leti.

Naseljevanje tujcev v naših krajih, vničevalna moč kapitala in velikih denarnih družb v propad kmetijstva in malih obrtnikov, ki so kapitalu na milost in nemilost izročeni, zgeba planin in pešanje živinoreje, in še mnogo drugih takih žalostnih pojavov nas mora s strahom navdajati, kaj bo za prihodnost našega rodu, katerega bi te sile kmalu spravile z rodne in podedovane mu zemlje. In če sedaj še ni celo tako hudo, pa utegne kmali hujše priti in dolžnost naša je, da se tem in enakim pretečim nevarnostim za časa ustavimo, kajti po toči je prepozno zvoniti!

In v ta namen je treba, da se vsi zavedni možje gorenjski zberejo, z zedinjenimi močmi odbijajo skupnega sovražnika. In to se najbolje in najboljše zgodi v tem društvu, katero smo osnovali za naš radoljiški okraj in kateremu smo dali ime, katoliško in slovensko.

To bandero danes povzdignemo, in kedor ljubi vero in narodnost svojo, naj se nam pridruži pod to zastavo! Ali hočete to, gorenjski možje? Kaj

pa da bodete rekli, vsaj smo zato sem na Brezje prišli!

Vender pa utegne kedo ugovarjati in reči: Čemu je treba še to povdarjati: katoliški in slovenski; vsaj smo vsi katoličani, vsi Slovenci! vsaj menda vender tu pri nas niste v nevarnosti, ne vera, ne narodnost!

Toda počasi. Ze se vzdigujejo valovi, ki prav občutljivo bijejo na trdnjavo naše vere; pa tudi jezik in narodnost naša, naše stare šege in navade se tu in tam oblastno odrivajo, zaničujejo ali kakor si bodi škodujejo! Naj navedem za to trditev le nekatere zglede!

Že so se usedli med nas židje in drugi denarni možje, od katerih se mnogokrat ne ve, kakšne vere da so, in če so katoličanje, toliko slabše, ker nič katoliškega na sebi ne kažejo. V našem okraju je cvetela od nekdanje železne obrtnije, pa so bili fužinski posestniki dobri katoliki, ki so sami cerkev spoštovali in verske dolžnosti spolnovali, pa tudi svojim delavcem dajali oddihljaj in priložnost, po krščansko živeti. Razun plavžev je takrat v nedeljo vse počivalo, fužinska kolesa so stala, mehovi niso pihali in kladva niso ropotala. Kako pa je sedaj? Državna postava o nedeljskem počitku (katere pa cerkev ni potrdila) veliko dovoljuje, še več si pa tovarnarji sami dovoljujejo! Koliko je delavcev, ki več nedelj zaporedoma ne morejo k sv. maši. In kjer se nedelja skrini, tam pa spričevanju zgodovine in vsakdanje skušnje vera slabi in zginja.

Ali pa pogledjmo, kaj se godi o poletnem času ob nedeljah? Tu vse mrgoli tujcev in bribolazcev, ki najraje ob nedeljah stikajo in lazijo po gorah. In naš kmet ali delavec gre z njimi, če tudi nerad, pa venderle zavoljo zaslužka. In kadar odprejo kako kočjo, ali izroče občinstvu kake nove naprave, se to zgodi navadno le ob nedeljah in praznikih. Pa nikar

LISTEK.

V malem mestu.

(Povest. — Spisal Sv. Hurban Vajansky.)

(Dalje.)

V.

Gorka, suha jesen ima veliko čarobe seboj, zlasti v vinskem kraju. Breskve dozorevajo, izpod bogate zelene trte kaže se debelo grozdje. Na obeh straneh potoka videti so vinski sodje, napolnjeni z vodo, da se namočijo. Borinska zbornica razpravlja takrat jedino pametno vprašanje, kdaj naj se prične trgatav. Previdni gospodje hodijo po vinskih gorica, razmotrivajo, je-li že splošno grozdje toliko zrelo, da se trgatav sme postaviti na dnevni red. Konečno določijo dan! Krasni ti dnevi ob trgatvi! Menim, da nič ne spričuje bogastva in darežljivosti matere narave tako jasno kakor vinograd z dobro kapljico. Ne pokladajte mi grozdja na kitajski porcelan! Ne primerjajte leska grozdnih biserov z zlatim kovom! Naj si leži grozdje na žamet, naj si se blišči na umetni posodi, okrašeni še tako lepo z lepimi podobami ali biseri — pravo krasoto grozdja občutimo le tam, kjer dozoreva, neločeno od svoje materinske mladike. Siva palica — ki je že marsikatero vitico podpirala — tako važno štrli nad zelenim morjem bujnega listja, kakor jadro potopljene ladije

nad valovi; posamezni valovi, bujni izraski trte se vpenjajo nad njimi. Tu izpod širokega lista se smeji velikozrnat grozd — polovica zrn rudeča, polovica se spreminja v zlato. Blizu njega temen grozd kakor noč, samo lesk ga jasni, kakor rožiček lune letno čisto noč.

Vse se pripogiblje pod težo plodov do mladike, katerih listje se izgublja pred množico grozdov. Tudi listje posameznih trt ima svojo posebno obliko. Jedno je široko, drugo drobnejše, lepo izrezljano, z zapletenimi žilicami.

O, kakšna radost muditi se v zvezi poeziji matere narave! . . . Pa moja suha povest me sili vrniti se v pustino resničnega človeškega življenja. Življenje narave me vselej prešine z nekim blagim čutom, pero mi leti po papirju, sam občutim sladkost tvorjenja, sam čutim v sebi moč in prožnost. Pa ni dobro živeti in čutiti le zase . . .

Evo, torej nazaj!

Miloslavovo pismo za Zakovskega:

„Moj brat in prijatelj moje duše!

Ne prihajaj! Ostani doma v blaženem krogu svojih sestrah, tik svojega starega očeta. Sestra te je povabila, da bi prišel v jeseni, ona sama preklicuje vabilo! Nikar ne zameri! Ne prihajaj!

Zgubljam se, brat moj, kakor slab potoček v saharškem pesku. Tu pa tam je še nekoliko vlage, tu pa tam še klije, pa v cvet ne dozori več!

Znaš, kako magično duševno moč sem imel med svojimi sošolci; so ljudje, ki izdišejo do petindvajsetega leta ves svoj obseg — v zrak. Med take spadam tudi jaz. Arabska povest pravi, da so umrli Selijovi potomci pri čustvu prve ljubezni, jaz umiram pri prvem koraku v življenje. Poznaš moje naklepe, moje idejale, ki so dozoreli na našem potovanju v korist slovaške gimnazije. S kakošnim naudušenjem sem hotel vse izvršiti! Cel Avgijev hlev sem našel v rojstnem mestu. V desnici sem čutil moč pa krepost Hersklejevo . . . Marnost, marnost, brat moj!

Toda kratko povem: moj boj proti malomestni neumnosti, proti sebičnosti, napuhjenosti, nepotizmu, ali kako se imenujejo vse glave one besne hidre, katera zadržuje naše dobro meščansko ljudstvo, je končal uprav žalostno. Za lepega jutra sem bil osamel, centrum vseh psovek, ženskih klevet, spletek, kletvin — z jedno besedo: najbolj sovražen človek! Kam se je izgubila moja magična krepost nad človeško voljo?

Vse gre kriva pota. Kradejo še več, kakor poprej; ljudstvo se boji odločnega koraka, vegetuje še bolj. Kje je ona jeklena moč volje, katera je hotela izvabiti iskre iz pustega skalovja? Jekleno moč je razjedla rja življenja . . .

Zastonj naše učenje, zastonj naše popotovanje. Naša lobanja ni nič drugega kakor skrinja veternih

5. 112

H

me ne prašajte, kje so bili ti ljudje pri maši? In naše mlado ljudstvo gre iz radovednosti ali zavoljo zaslužka zraven in tudi ne praša mnogo, kaj pravi in ukazuje druga cerkvena zapoved!

Ali da navedem vzgled nedavnega časa. Če se uradno napove občinska obravnava na nedeljo dopoldne ob 10., ko je v župnijski cerkvi glavna božja služba, in se celo z kaznijo žuga tistim odbornikom, ki bi ne prišli, ali se ne pravi to, verskim načelom biti v obraz? In naš kmet je postavljen med dve oblasti, cerkveno in posvetno: kateri se bo uklonil? In če se je iz naših davkarjev izdal ukaz, da morajo invalidi in drugi, ki dobivajo pokojnino, 2. vsakega meseca ob 10. uri priti v davkarijo po denar, naj je to nedelja ali praznik — ali se ne pravi to kršiti spoštovanja do cerkve in podložnikov begati v njih vesti?

In, da navedem le še en izgled; če se nabhajajo že tudi v našem okraju ljudje, ki hujskajo zoper duhovščino, ki jo obirajo po krčmah, blatijo po časnikih: ali ni to tudi veri v kvar? Ako cerkveni predstojniki, dušni pastirji nimajo veljave, je tudi njih delovanje mnogokrat spodkopano ali vsaj zadržano. Vsaj radi priznamo, da nismo nezmotljivi, da bi marsikaj morali bolje reči in storiti; ali osebnim našim napakam naj bi se prizanašalo zavoljo častiljivega stanu, kateremu pripadamo.

Tako ravnanje duhovnikom nasproti pa ni le škodljivo v verskem oziru, ampak je naravnost tudi škoda za naš narod! Ako duhoven nima veljave, in ga vedno le slikajo v črnih barvah, ali bodo naši mladenči še imeli veselje do duhovskega stanu? In kaj bo posledica temu? Vedno večje pomanjkanje duhovnov. In kaj se pravi za naš narod vedno manj duhovnov imeti? To se pravi, da bo naš narod vsled tega tudi vedno manj prijateljev in dobrotnikov imel!

Poglejmo še, kako se nam godi v našem okraju v narodnem oziru, posebno glede našega jezika? —

Kedaj so nam gospodovali nemški ali ponemčeni grajščaki, zdaj pa se nemškutarija goji in širi okoli naših tovarn. To je res, da tovarne in obrtniška podjetja dajejo zaslužek in kruh mnogim ljudem, ali če pogledamo v naše tovarne, precej spoznamo, da boljše kosce dobe le tujci, ki mnogokrat ne umejo našega jezika. Domačine rabijo le za težka dela in za manjše službe, in če kedo domačih boljše službo ima, si jo je pridobil le z znanjem nemškega jezika. Ali je čuda potem, da tudi navadni delavci visoko cenijo nemščino in če se je že sami privaditi ne morejo, žele to vsaj za svoje otroke. In kaj človek ne stori zavoljo ljubega kruhka? Kadar bodo vpeljane splošne volitve in bo volil tudi naš delavec, kako bo pač volil? Tako, kakor bo ukazal njegov gospod, drugače ga bo odslovil. In tovarniška gospoda, kakšna je? Nemško-liberalna, kakor je neki višji uradnik njen očitno spoznal!

Pa tudi v naših uradnih slovenščina nima tiste veljave, kakoršna ji gre. Če si gospodske med seboj nemški dopisujejo, kedo jim bo branil? ali da na deželo pošiljajo nemške dopise župnijskim uradom in šolskim vodstvom — to je pač malo čudno

v okraju, ki je razun občine pod Weissenfelsom, izključno slovenski! In če so nam ob času volitev pošiljali ali k drugim obravnavam komisarije, ki niso znali dobro slovenski, ampak so slovenščino, kakor pravimo, le lomili, potem moramo reči, da nas je to žalilo!

Resolucij ali predlogov danes ne bom stavil; hotel sem le v nekaterih občno znanih zgledih pokazati, da nam je tako slovensko katoliško društvo za naš okraj res potrebno.

Pa ne samo to, kar sem navedel, nas teži, imamo še druge zadeve, ki precej živo segajo v naše gospodarske ali politične razmere. V prvi vrsti je to vprašanje zaradi naših planin, o katerem vprašanju bo pa drug gospod govoril.

Treba bo v našem društvu razpravljati vprašanje zavoljo verske šole, zavoljo posojilnice in zavarovalnice, požarnih bramb in lovskega zakona itd. Vse to, kakor vidite, je zelo važno in za posameznega tudi pretežavno. Ako pa se v dosego svojih duševnih in gmotnih koristij zvežemo in zedinimo, bomo marsikaj dosegli. — Vsaj živimo v ustavni državi, ki hoče biti pravična vsem narodom; in naš presvitli cesar, Bog jih živi, (živijo!) hočejo imeti mir in zadovoljnost med narodi; vsaj so zadovoljni narodi največa in najkrepkejša podpora vladarskega prestola! Mi upamo, da tudi vlada ne bo prezirala naših zahtev, katere ji bomo po postavni poti in za pravično reč predlagali.

Socijalni pouk na Dunaju.

Leonova družba priredi od 7. do 10. avgusta t. l. v sobani katoliškega rokodelskega društva na Dunaju (VI. Gumpendorferstrasse 39) socijalni pouk po temle vspredu:

V torek dne 7. avgusta: O pol deveti uri zjutraj predavanje o temeljnih načelih socijologije. Ob četrt na jedenajst o načelih narodnega gospodarstva. Ob 4. uri popoldne o zgodovini razvoja sedanjih društvenih in gospodarskih razmer. Ob pol 8. uri zvečer o katoliških rokodelskih društvih.

V sredo dne 8. avgusta: O pol 9. uri o vzrokih agrarnega vprašanja. Ob četrt na jedenajst o rešitvi agrarnega vprašanja. Ob 4. uri popoldne o vzrokih rokodelskega vprašanja:

V četrtek dne 9. avgusta: Ob pol 9. uri o rešitvi rokodelskega vprašanja. Ob četrt na jedenajst o razvoju delavskega vprašanja in o rešitvi njegovi po načelih Leonove okrožnice. Ob 4. uri o socijalizmu. Ob pol 8. uri shod krščanskih delavskih družb s predavanjem.

V petek dne 10. avgusta: Ob 8. uri o socijalno-demokratičnem gibanju in o sredstvih proti njemu. Ob pol 10. uri o krščanski ljubezni. Ob 11. uri o socijalnih dolžnostih katoliške duhovščine. Vsa vprašanja se bodo obravnavala s posebnim ozirom na Avstrijo. Po vsakem predavanju bode razgovor o dotični stvari. Te vrste socijalni pouki so se začeli na Nemškem; tudi protestantje so v tem posnemali katoličane. Krščansko-socijalni načrt znanstveno razvit in utemeljen je tudi za nas ne-

kokrat se je moral izogibati vozovom, na katerih so peljali mošt. V brentah so pa nosili delavci lepo dišeče grozdje. Mesto je bilo, kakor bi bilo izmrlo. Starček, sedeč pred oknom na kamniti klopi, se je začudil gledaje krepkega jezdeca. Pred Dežanovo hišo se je ustavil, skočil s konja in ga izročil mestnemu slugi, ki je tu čas prodajal.

Dvorišče je bilo tiho. V veži je dišalo po gorečem vosku. Duri v prvo sobo so bile odprte...

Tema, slabo osvetljena od rudečih plamenčkov prižganih sveč. V sredi sobe na podstavcu raket in v rakvi — Dežanova Milka!

Mati pa brat sta prihitela k vratom, zagledala Karola in obstala kakor priklenjena. Karol je pristopil k rakvi, dolgo je stal poleg nje ter nemo gledal v vpadlo deviške lice.

Prišle so deklice z venci. Kolesarjeva Marjeta je položila velik venec k Milčinim nogam — njene noge so bile v nogavicah.

Iz ulice doni vesela pesem. Trenčinske ženice, delavke so se vračale iz vinogradov. Uboge slovaške hčere! Zdaj je doba obilnosti in bujnosti narave. Njihovo petje je zdaj veselejše kakor takrat, ko Zidom krompir okopavajo!

Karol se je zamislil pred rakvijo, pomolil je za pokoj rajne, snel prstan s svojim imenom ter ga nataknil na mrzel prst mlade deve...

(Dalje sledi.)

izmerne važnosti. Zato ne dvomimo, da se bode tudi izmed Slovencev marsikedo udeležil naznanjenega pouka. In, — Bog daj, da bi tudi pri nas mogli kmalu kaj podobnega napraviti v odpor socijalni letargiji, ki nas vedno bolj navdaja. A pri ti priliki ne moremo zamolčati, da socijalno vprašanje ne odpira torišča vsakemu pribegliku, marveč zahteva resnih študij. Tvarina je obširna in težavna, vspesno jo bode predelal le tisti, ki ima trdno voljo in pred vsem vneto srce za trpečega brata. Da bi nam Leoninin socijalni pouk mnogo taci vzbudil in pomagal vzgojiti, s to željo pozdravljamo to važno podjetje!

Nova postava za mestna starišinstva. — Volitev v Koprivnici.

Iz Zagreba, 11. junija.

Dokler je grof Khuen Hedervary, ban hrvatski, podajal svoj lažiliberalizem v raznih klubih glavnega mesta Ogerske ter se na ta način pri liberalni stranki ogerskega sabora priporočal za ministrapredsednika, kovala se je v Zagrebu pri dež. vladi nova postava o preustroju mestne uprave na Hrvatskem in v Slavoniji v pravem reakcionarnem duhu. Po naših mestih, kjer je zbrana inteligencija hrvatskega naroda, ima vlada pri volitvah vselej precej težaven položaj, da nadvlada opozicijo. V nekih mestih pa se ji tudi to ne posreči vselej, nego se izberó opozicijski kandidati. Pa tudi z mestnimi starišinstvi ni vlada vselej zadovoljna, ker ona želi tudi v teh zborih videti le svoje privržence. Po dosedanjem statutu pa se to ne da po vseh mestih doseči, zatorej se zdi vladi potrebno, da se popolnoma spremeni volilni red za mestna zastopstva. Glavno načelo te nove postave pa je, da pridejo v mestna starišinstva vladni kimovci, ki bodo po volji odobrvali vse, kar bode vlada zahtevala. Da se svobodni mestjani potisnejo v kot, dobi drugi razred, v katerem volijo činovniki, v bodoče največ zastopnikov v mestnem starišinstvu, da bode tako vladna večina zagotovljena.

A da bode vlada imela več vpliva pri upravi teh mest, posebno pa še pri volitvah, odvzela se bode vsem mestom razven Zagreba, Varaždina, Osjeka in Zemuna samostalna uprava ter poverila kotarskim oblastim, pod katero bodo spadala tudi v prvi instanci. Zategadel se bode odstranila čast vrhovnih županov, ker bodo mesta itak pod oblastjo njihovo.

Ta postava pride že v letnem zasedanju hrvatskega sabora na razpravljanje, ker se želi z njo čim preje poskušati po naših mestih. Sprejme li se ta postava, dobila bode hrvatska zavest po mestih hudega protivnika, proti kateremu se bode morala precej s početka hudo boriti, da se ne zatre, kar bi bilo za naš narodni obstanek hud udarec. Ne čudimo se tedaj, da so se Mažari tako odločno branili našega bana, kajti oni dobro vedo, kako se pri nas neliberalno ravna, pa so se zbalí, da bi morda s časoma moglo tudi pri njih z njihovim liberalizmom navskriž priti.

Za njih ostane ban hrvatski na Hrvatskem liberallec v vsakem pogledu, ker vrši vse v njegovem smislu, na Ogerskem pa mu ne zaupajo, ker se bojé take vlade, kakoršna je na Hrvatskem. Pa naj kdo poreče, da imajo takšni liberalci kaj poštenja v sebi. Ves njihov liberalizem je očitna sleparija in v zadnjem dopisu nisem zastoj omenil, da banu ni obstanka na Ogerskem, če misli s to stranko vladati, kakor se je bil izrazil. In ta trditev se je obistinila, kajti še do vlade ga niso pustili. Dobro se poznajo med seboj ter branijo žilavo svojo vlast, kar so ravno prigodom ogerske ministerske krize pokazali. Za-se vse — za drugega nič. Mažarom pripada po njihovem mnenju vsa svoboda, tudi kraljevi volji se smejo protiviti, njim pa morajo biti vsi ostali narodi podložni in pokorni, a če jih tlačijo, ne sme se nikdo pritožiti niti pri vladarju. To je moderni, ali po našem mnenju pravi stari azijski liberalizem.

5. junija je bil v Koprivnici izvoljen v hrvatski deželni zbor dr. Ružić, pristaš pravaške stranke, mesto pokojnega kanonika Vučetića. Vladna stranka je bila za časa te volitve vsa v skrbeh, kaj se zgodi z njo, če postane ban ogerski ministerski predsednik, pa ni imela skoraj časa, da se kaj bolj zanima za ta volilni kotar, kateri je poprej zastopal njihov privrženeec. Čudno je vendar le, da vladna stranka ni niti svojega kandidata postavila, če tudi v Koprivnici upravlja vladin komisar. Morda je pa vladna

slik! Čudim se zares, da zamorem še misliti in — pisati.

Z Bogom torej, dobro se imej! Ti si si ohranil še ono prožnost življenja, katere meni manjka. Ohrani jo, okovaj jo z dobrimi jeklenimi obroči, razvij blagonosno delovanje za našo idejo! Jedino, kar me še teši, kar me še tolaži, je, da me prešinja pri vseh nezgodah še vedno neoskrunjena ljubezen do slovanstva in do Slovaškega! V meni vidiš prototip dobrosrčnega, nedelavnega, bojazljivega, slabega, golobjega Slovaka. Gospodu hvala, da naš bojazljiv rod izmira! Slišim, da so naši nasledniki energičnejši, delavnejši. Bog jih blagoslavljal! Naj osramotijo našo nepotrebno falango!

Pa pri vsi ljubezni, s katero te ljubim, ponavljam še jedenkrat prvo besedo svojega pisma: Ne prihajaj!

Tvoj Miloslav.

„Ta dečko pade takoj kakor prazna vreča, če ga ne držim za lase“, je rekel Karol, ko je prebral pismo. „Ne prihajaj! kakošen nesmisel! Čuda, da mi ne piše: tukaj ti pošiljam samokres; poštnina je že plačana, ustrelj se! Zdaj pa ravno grem, čeprav zame ne maraš!“

Karol se je napatil teden pozneje na svojem „gavranu“ v Borin.

Večerno solnce jo barvalo s svojo zlato zarjavo borinske stolpe, ko se je bližal Karol mestu. Veli-

stranka hotela, da dobi opozicija še jednega poslanca, namreč najstarejšega, da bo mogla tako vsaj predloge stavljal, kar jej do zdaj ni bilo mogoče. Na ta način bi nastopilo v saboru malo živahnejše življenje, nego je bilo do zdaj. Mogoče, pa tudi najbolj verjetno, da je vladna stranka zgubila v tem kraju vsako privrženost, kajti narod mora biti nezadovoljen radi dolgotrajnega komisarjata v mestu Koprivnici. Skrajni čas je že zares, da se taki odnosi izgubijo iz naše uprave, kajti niti so komu na korist, niti na škodo.

Nadejamo se, da bo novi poslanec tudi v tej zadevi samemu mestu Koprivnici na korist povzdignil v deželnem zboru svoj glas, kakor se je do zdaj izkazal že večkrat tudi v zasebnem življenju pravim rodoljubom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. junija.

Zveza Nemcev na Češkem se imenuje društvo, katero bode imelo varovati nemški značaj krajev v zaključenem ozemlju. Društvo bode toraj na vse mogoče načine delalo ovire češkim manjšinam. To društvo bode imelo podružnice, ki ne bodo le denarja nabirale, temuč bodo tudi drugače delale. Slednji teden bodo poročale o vseh zadevah, ki se tičejo nemštva v njih okrajih. Imelo bode shode, da bolj utrdi nemško zavest mej prebivalstvom. Društvo je že dobilo mnogo članov. Seveda ni gotovo, da bi vse podružnice tako vestno delovale. Sprva bodo že prihajala poročila, ali s časom bode pa že stvar precej polegla. Čehov tudi to društvo ne ugonobi.

Kalnoky. Razširila se je govorica, da odstopi grof Kalnoky, ko je na Ogerskem ostalo Wekerlovo ministerstvo. Od merodajne strani se zagotavlja, da je vse to izmišljeno. Minister vnanjih stvari se je bajno vedno dobro sporazumel z Wekerlom in vedno zagovarjal ogerske koristi. Na razvoj poslednje krize pa on ni nikakor vplival. Da sedaj grof Kalnoky ne odstopi, smo tudi mi prepričani. Gospodje v Budimpešti še nimajo moči, da bi mogli odstraniti ministra vnanjih stvari. Dvomimo pa, da bi se zares grof Kalnoky tako dobro z Wekerlom sporazumel. Ne mogli bi se mi tolmačiti, kako da so še nedavno baš ogerski vladni listi tako napadali ministra vnanjih stvari, če se tako vjema v vsem z ogersko vlado. Seveda sedaj bodo pač pustila Wekerlova glasila Kalnokyja na miru, ko se je kriza za liberalce sicer ugodno izvršila, ali so ogerski politiki vendar imeli priliko, izvedeti, da zapovedovati se pa na odločilnih mestih še ne pusté.

Belgija. Mogoče je, da v Belgiji pride kmalu do ministerske krize. Ker se je prememba volilnega zakona zavladaevala, manjka zbornici časa za zborovanje. Z večerajšnjim dnem je potekla njena doba. Vlada je pa mislila pustiti zbornici dalje zborovati. Levica je pa že predvečerajšnjim naznanila, da se zborovanja ne misli nadalje udeleževati. To bi vlado še ne spravilo v zadrego, ali tudi nekateri konservativni poslanci imajo pomislke proti nadaljnemu zborovanju. Tako so izjavili antwerpenski poslanci, da se bodo še premislili, bi li še nadalje zborovali. Če se poslednji ne premislijo, bode zbornica nesklepčna in vlada bode najbrž odstopila. V zbornici bi sedaj prišle na vrsto nekatere predloge o carinah, ki pa ne ugajajo antwerpenskim trgovcem, ki zahtevajo od svojih poslancev, da naj skušajo prepričati sklepanje o teh stvareh.

Banca Romana. Pravda proti propali rimski banki spravlja kaj nelepe in za italijanske politike neljube stvari na dan. Tako po izpovedbah prič postaja vedno verjetnejše, da je policija več važnih papirjev odstranila, ki so se tikali zveze visocih oseb z banko. Tudi mnenje je obče, da je vlada dolgo poznala slabo stanje banke, ali ni ničesa storila, ker je banka dajala denar vladni stranki za agitacije. Tako se je tudi dokazalo, da je banko nekoč Giolittiju dala 40.000 lir, o katerih pa bivši ministerski predsednik ničesa noče vedeti, da bi jih bil dobil. Ko bi stvar bila v Angliji, bi glavni vodje italijanske liberalne stranke morali se umakniti političnemu življenju, ker nimajo čistih rok, ali v Italiji pa niso posebno občutljivi.

Vstaja na Kitajskem. Velika vstaja je baje v Madžuriji na severnem Kitajskem. Spuntali so se Mongoli, ki so že dolgo nevoljni, da na Kitajskem vladajo Mandžuri in pa da se Kitajci naseljujejo tudi v severnih pokrajinah, kjer so poprej stanovali le Mongoli. Vstaja utegne postati resna in

imeti nekoliko politične posledice. Posebno Rusija obrača nanje veliko pozornost, opaža vsako gibanje ob severnokitajski meji, posebno ker je vstaja že blizu kraja, koder pojde bodoča sibirski železnica. Stvar se torej tudi nekoliko tiče Rusije in če Kitajci ne bodo mogli napraviti miru, bi utegnula Rusija se vmešati, da si tako še bolj utrdi svoje stališče na skrajnem vzhodu. V Londonu pa ta vstaja že napravlja skrbi, ker čutijo, da vsako razširjanje ruskega vpliva v Aziji, je v škodo angleški trgovini.

Socijalne stvari.

Staro in novodobno poganstvo.

Muogokrat se sliši tožba, da živimo v veku novega poganstva. David Strauss se je sam zadnja leta imenoval pogaša. Moral je pač vedeti zakaj. Vtemeljujejo pa to trditv s premnogimi žalostnimi prikaznimi današnjega kulturnega življenja. Opozarjajo nas na nesrečne zmote: na bogotajstvo, nesmiselni panteizem, robati materijalizem in na publi idealizem, ki se nam kaže v tako različnih podobah in naukih. Vedno se piše, kako daleč so zašli ljudje, ki se tudi praktično ravna po teh naukih. Kakošna je danes pravica? Kje je pravica? Nekateri bi bili celo najraje, da bi se sedanje stoletje imenovalo kar „stoletje sleparij in splošnega ponarejanja“.

In vendar se tudi vedno in vedno, da je prav v našem stoletju človeški duh silno napredoval. Trdi se vedno: Čas in prostor se uklanjata človekovi volji. Orjaškim, doslej nepoznanim silam, človek igraje gospoduje. „Železno stoletje“ je še le pričelo vladati naravo. Zagotavlja se dalje: Človeški duh že predira najskritejše sestavine teles in že prešteva atome. Egipt in Ninive odpirata svoje „knjižnice“ in še le sedaj se zgodovinarjem razkrivajo davno pozabljena stoletja. Narodje se zavedajo svojih pravic in pričenjajo drug za drugim vladati sami sebe odklonivši jarem absolutizma. Veda sploh pričinja — bi dejal — zapovedovati sama sebi, in „učenjaki“ hočejo, da naj bi edino le um določeval, kaj pa je res; česar um ne razume, tega človek ni dolžan verovati; prosto raziskavanje je toraj zacvetelo. Da, kar naravnost se trdi, da je zdaj še le človeštvu napočila zora prave prosvete.

Gotovo se vsakemu zdi čudno, kako je to, da ljudje tako različno sodijo. Tukaj se pravi, da je sedajnost dospela do največje popolnosti, da se je še le zdaj razvil človeški um, ondi se pa trdi, da je človeštvo zagazilo nazaj v poganstvo, katero se po sv. Pismu imenuje „tema in smrtna senca“. Na jedni strani gotovo pretiravajo. Ali morebiti pretirava oboji? Ali je resnica v sredi?

Potrebno je torej in zanimivo, da natančneje presodimo sedanje razmere. Potrebno je, da se sami prepričamo, kedo da sodi površno in pristransko.

Zato bodi sedaj naša naloga, da primerjamo staro poganstvo s sedanjimi razmerami in tako določimo, ali se s tve današnjemu času očitati, da je poganski.

V Stanzi della Segnatura v Vatikanu je naslikal Rafael dve jako pomembni sliki in je z njima popoluoma označil bistvo krščanstva in bistvo poganstva. Na jedni steni v imenovani dvorani je slika, ki jo imenujejo „Disputa“. Ta slika predočuje vojskujočo in zmagujočo cerkev in lepo zvezo med njima. Sv. Duh in sv. Rešnje Telo zvezujeta zemljane z nebesmi. Kako lepo je tukaj označeno krščanstvo! — Na nasprotni steni dvorane je pa slika, katero zovejo „Scuola di Atene“; ta pa predočuje razne grške modroslovske šole. Na tej sliki pa ne vidimo zveze z Bogom, to je s pravo resnico, ampak le hrepenenje grških modrijanov po njej. Tukaj ne vidimo mirnega spoštovanja v resnici, ampak le nemirno iskanje onega, ki je za-se ustvaril človeško srce. Tu je narisal umetnik Platona kažečega proti nebu, kot da bi odondot pričakoval resnice. Aristotela pa kažečega na zemljo, ki naj bi njemu utešila vedoželjnost. Arhimed vodi svoje učence do zaželenega namena po svoje, Pytagora zopet po svoje. Te dve sliki nam kažeta, kakošen razloček in kakošno nasprotje da je med krščanstvom in poganstvom. Tu spoznamo, kaj je prav za prav poganstvo, da je odločenje od pravega Boga, od resnice. In tako je bilo res staro poganstvo. Poglejmo, le kako je nastalo.

Nasledki izvirnega greha so se pričeli kmalu kazati. Človeštvo je vedno slabše spoznavalo pravega Boga. Čustvenost je vedno bolj dušila druge zmožnosti človeškega duha; tako se je človeštvo obračalo zmiraj bolj k materiji. Slednjič je popoluoma pozabilo živega Boga in začelo oboževati mrtvo naravo.

Napravili so si nekdanji pogani cele tisoče bogov, toda s tem se niso utešili. Pričeli so v modroslovju iskati resnice. Toda tudi modroslovje jih ni moglo utolažiti. Tavalj so po temi in iskali luči toda sami je niso mogli najti. To hrepenenje starih poganov je bilo najmočnejše ob Kristusovem času. Zato je bilo toliko altarjev na čast „Neznanemu Bogu“, kakor da bi se bili narodje nalašč zgovorili. Taki altarji so bili: v Rimu, v Atenah, v Olympiji, v Spaniji in v Egiptu.

Toda dasi so stari pogani tako propadli, verovali so vendar le še nekaj resnic. Verovali so n. pr. še v življenje po smrti. Staro splošno ustno izročilo je trdilo, da je po smrti še novo življenje. Seveda natančneje niso vedeli o tem, zakaj v pravljice o Iladu, Radamantiju itd. so vedno manj verovali.

Toda one mrvice resnice, ki so se še ohranile, niso mogle zadovoljiti človeštva. Zato so po vsakovrstnih potih skušali izvedeti, kaj želi to ali ono božanstvo, kaj čaka koga v prihodnosti in druge take stvari. Saj je pa tudi umestno. Neskončno dobrega, neskončno pravičnega Boga niso poznali; torej niso zaupali svojim bogovom, ampak so se vedno bali njihove samovolje. Nekdanji pogani niso imeli razodete postave, da bi jim bila povedala za vsako dejanje, jeli dobro ali ne. Kolikokrat so bili toraj negotovi, ali je to ali ono dejanje dovoljeno ali ne. Vedeli tudi niso, kako naj bogove časte; kolikokrat so se torej bali, da bi se s svojim bogočastjem bogovom še le ne zamerili.

Zato so pa imeli v starem veku oraklji tako veljavo. Delfski orakelj je imel popolno moč v vseh verskih stvareh, ne glede na vpliv, ki ga je imel na postavodajo itd., kako je bilo dalje v Rimu vse odvisno od vedeževanja! Astrologe so v Rimu oblasti na vso moč preganjale, pa jih le niso mogle pregnati; tako so bili ljudje navezani nanje. Vedelo se je na Grškem o marsikakih sleparijah pri orakljih, isto je trdil v Rimu Cicero o vedežih; toda ljudje le niso zapustili vedeževanja, ker so v toliko stvareh želeli izvedeti resnice, najti je pa nikjer drugje niso upali, kot v orakljih in pri vedežih.

Dalje je pozročilo staro poganstvo tudi magijo. In vendar je bila prav magija vzrok, da so večkrat še ljudi darovali bogovom. Cicero je očital Vatiniju da daruje otroke. Pri magičnih obredih so darovali ljudi celo rimski cesarji: Nero, Heliogabal in Didius Iulianus.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. junija.

† Prelat Francišek Kosar.

Jutri dné 14. junija pripelje se truplo nepozabnega rajnega prelata iz Ike v Maribor. Ob 3. bode v stolni cerkvi slovesno blagoslovljeno in potem se pokoplje na mestnem pokopališču. Drugi dan, v petek dné 15. t. m. bo ob 8. slovesno cerkveno opravilo v stolni cerkvi. — Tako naznanja žalujoči mariborski stolni kapitelj, ki je izgubil v rajniku svojega ljubljenelega, od vse škofije spoštovanega dekana. — Slovenci žalujemo za njim, ki je tako rekoč od zibelke slovenskega gibanja do svoje smrti vestno in požrtvovalno sodeloval pri razvoju našega naroda, živa priča njegovih veselih in žalostnih ur. Rodil se je dné 10. sept. 1823 v Braslovičah poštenim in pobožnim kmečkim staršem. Ker je imel v Novem mestu strica frančiškana, je bilo lahko poslani pridnega in nadarjenega dečka v šolo. Z izvrstnim vspehom je dovršil gimnazijo v prijaznem dolenskem mestu in nato se podal v Ljubljano v filozofijo, koder je imel v 8. razredu za profesorja nepozabnega Kersnika. Že v Novem mestu se je s posebno ljubeznijo pečal s slovenskim jezikom; v Ljubljani je pa v družbi preč. našega mons. L. Jerana in sedanjega državnega poslanca Globočnika, s katerim je skupaj stanoval pri pobožni materi † župn. Karuna v Špitalskih ulicah v sed. Pernetovi hiši, z največjo marljivostjo nadaljeval slovenske študije. Ti trije mladeniči so bili na čelu drobni četici dijakov, ki ni pozabila v nemških šolah svojega slovenskega rodu in se navduševala za ilirsko gibanje v besedi in pismu. Zato jim je dolžan čast in zahvalo ves slovenski svet; sedaj vzlasti, ko nam obuja spomin nanje odprta rakev za jednega izmed njih. V Ljubljani

je bil mej drugim tudi korepetitor r. župn. Kōstlna, kateriga je navdušil za duhovski stan. Značajni, neustrašni pobožni mladenci v pravnem obziru cvet-ek brez madeža, je vzrastle v prav tacega neupogljivega moža. Dne 15. sept. l. 1846 (ravno tistega leta, ko je postal Slomšek škof) je za labodsko škofijo bil v mašnika posvečen. Slomšek ga je posebno ljubil in ko je videl, kako vzorno opravlja svojo duhovsko službo po raznih krajih svojega delovanja, poklical ga je za špirituala v bogoslovnico.

S prihodom Kosarjevim v semenišče se pričena nova doba v vzgoji duhovnikov v labodski škofiji. Sam vzgled vseh kr-postij svečeniških, je vnel mladim srcem ogenj za Boga in njegovo resnico, za sveto življenje, pa tudi za pozabljeni slovanski narod. Slomšku je bil desna roka in hvaležnost, ki nas vse navdajdo njega, zaslužuje tudi rajni Kosar, dolgoleten spovednik njegov. Pri snovanju družbe sv. Mohorja, brat-vščine sv. Cirila in Metoda za spreobrnjenje razkolnih Slovanov, pri Drobtincah itd. vidimo povsod tudi Kosarja. Saj nam je tudi on nepopisno lepo naskal rajnega svojega škofa delovanje: „Beseda v slavni spomin na slovstveno zaslugo A. M. Slomška l. 1863. A. M. Slomšek — in seinem Leben und Wirken 1863. A. M. Slomšek. Njih življenje in apostolsko delovanje v drobtincah 1863 itd.“ Sploh je Kosarjevo slovstveno delovanje jako obširno. O teh spisih velja, kar je rekel sv. Tomaž Akv. o sv. Bonaventuri pisocem životopis sv. Frančiška: „Sinamus sanctum pro sancto laborare“. Ze kot kanonik stolne cerkve je pričel v dr. sv. Mohora svojo „Nebesko hrano“, ki je najlepší in najboljši slovanski molitvenik. Krog njega so se vedno zbirali štajerski duhovniki in drugi domoljubi v posvete. Krog leta 1870 je bil tudi državni in kasneje deželni poslanec. Več let je že bolehal; vestno se je pripravljal na smrt, ki ga gotovo ni našla nepripravljenega. Dne 10. t. m. je zvečer še kot po navadi razgovarjal se s prijatelji, mej njimi s sem. podvodjo č. g. Z. Bohincem; po noči pa je na naglem umrl. O njem je že dolgo časa šel sloves po vsem Slovanskem: „Kosar je svetnik“; zato smemo pač to lažljivo upati da imamo pri Bogu v njem priprošnjika in da se tudi o njem že spolnjene besede, ki jih je zapel njegov škofovski prijatelj Slomšek Vodniku v spomin:

»Kraljestvo nama bilo ni
Bogastvo tega sveta;
Slovenščina blišča in časti
Slovencem ne obeta.
Zaupam pa, da b' deva
V nebesih večao združena
Slovenca prav vesela
S Slovenci slavo pela.«

(Slovenske vspremednice na celjski gimnaziji.)

Listi poročajo, da je ministerski svet po dogovoru s parlamentarno koalicijsko komisijo sklenil uvesti na celjski gimnaziji slovenske vspremednice. Zastonj je bilo torej javkanje štajerskih in koroških nemških nacionalcev, zastonj tudi shod proti slovenskim vspremednicam sklican posebe v ta namen neavavno v Gradec; vlada je v tem sučaju ostala zvesta slovenskim poslancem dani besedi, ter izpolnila staro in nad vse opravičeno željo slovenskega naroda in njegovih zastopnikov.

(Plem. Globočnik v pravnem odseku.) V petek je v pravnem odseku bil razgovor tudi o jezikovnem vprašanju. Pri posvetovanju o civilnopravnem redu je Mladoček dr. Dyk vprašal vlado, kako da v predloženi vladni predlogi ni nobene določbe o jezikovnem vprašanju. Poročevalec odseka in minister pravosodja sta govorniku pojasnila, da se to zgodi v posebnem izvrševalnem zakonu. Slovenski poslanec pl. Globočnik je pa v tej stvari rekel, da se ujema z dr. Dykom, da je treba vredenja te stvari; jezikovne pravice so velike važnosti za njegovo stranko in se morajo varovati, kakor njegova stranka zahteva. To se je zgodilo v petek zvečer in v soboto je „Narod“ prinesel članek, v katerem pravi, da se gosp. pl. Globočnik rajši skriva pod klop, če bi bilo treba javno govoriti in nadalje, da je prevzel vlogo zajca pri bobnu. Mi ne vemo, ali je g. Globočnik govoril na klopi ali

pod klopjo, ali govoril je v odseku za naše pravice to vemo. Posebno se pa tudi ni vlade bal, ker sicer bi ne bil rekel, da se pridruži dr. Dyku, kateri gotovo kot Mladoček vladi ni priljubljena oseba.

(Konec šolskega leta) bode na gimnazijah in tistih zavodih, kod-r se skl-pa leto dne 15. ulija, letos dne 14. ulija, ker je naslednji dan nedelja.

(Nedeljski počitek) Iz postojnskega okraja, 12. junija. Ravno je mesec dnij, kar smo čuli, da imajo biti pri nas na deželi po minister-skem ukazu prodajalnice vsako nedeljo ob 3. uri popoldne zaprte. Nekateri se verujoč novinam iz spoštovanja do p-stav to storili, žal da v svojo prevaro; bolj imoviti trgovci med njimi tudi župani, se za to povelje do sedaj še niti zmenili niso, radi tega so tudi prvi zapiranje opustili, jezéc se nad ča-opisi, kateri so dali temu povod Zda že malo kdo verjame, da je ministerstvo o tem izdalo kak ukaz in kmalu se bode stvar popolno pozabila. — Ali bodo pač v to poklicani skrbeti, da se bode povsod spolnova cesarska po-tava o nedeljskem počtku? Trgovec.

(Utopljenec) Včeraj so našli blizu Slapa v Ljubljanci mrtvo truplo, razn-slo se je, da je Medičarjevo, o katerem se od vlni novembra meseca ničesar ni izvedelo. Sodnijska komisija je pa dognala, da je najdeno truplo moralo že dlje časa ležati v vodi in da ni Medičarjevo.

(Vipavska železnica) Z Vipavskega, 12. jun.: Pretečeno nedeljo se je slovesno odprla nova železnica Tržič-Cervinjan. Z Dunaja so pri-ostovali minister Wurmbrand, ekscelencia baron Witteck in sekcij-ki načelnik Wurm. Po otvoritvi sta ministru poslednja dva gospoda izrazila željo ogledati si kraj, kjer naj bi se speljala nova železnična proga od Gorice po vipavski dolini naprej bodisi do Logateca ali Postojine. Minister jima je rad dal dovoljenje. — Izza kulis je v novešem času počel glas, da skupni vojni minister Kriegshammer zahteva iz strateških ozirov železnično zvezo od Gorice po vipavski dolini s sredino cesarstva. Res v slučaju kake vojske z južnim sosedom smo mi precéj na slabem. Italija ima več železničnih prog ravno po dolini do Gorice, rano na to našo nezavarovano stran postavi v kratkem času močno armado, a naši vojaki bi morali iz Logateca čez Hrušico p-š, da zastavijo odprto dolino. Da s ma južna železnica ne zadostuje, uči nas leto 1866. Takrat je kar naenkrat prišel telegrafičen ukaz da se državna cesta iz Radtega do Št. Vida zgotovi v treh mesecih, da so mogli vojaki kakor vozovi na so-ražniku odprto stran. — Ker se je do sedaj na Goriškem že več shodov vršilo radi železnice, tudi dokaj pet cij odposlalo na državni zbor, ker se je zadnji čas tudi na kranjski Vipavski začelo v tem ozru g b nje, vsaj kmetijska podružnica v Vipavi je v z duji seji imela tako peticijo na dnevnem r-du, ker je v zadnem zasedanju državnega zbora celó minister sam obljubil, da se bode nasvetovana proga v kratkem preiskovala, smatrali so prebivalci pohod barona Witt-cka in sekcij-skega načelnika g. Wurm-a kot nekako oficijelno pregledovanje nove progr. Radi tega je bil tudi povsod slovesen sprejem. Od Gorice do Št. Vida bilo je vse v zastavah, streljanje iz topičev naznanjevalo je prihod in odhod, in na več krajih se je zbralo obilno ljudstva, ki je zastopnika vlade spoštljivo pozdravljalo. Od Gorice do Vipave spremljevali so ju grof Lanthieri in vsi trije goriški državni poslanci: dr. Gregorčič in grofa Frančišek in Alfred Coronini. Okolu 10. ure dospeli so v Ajdovščino. Ker se tukaj loči državna cesta skozi Šturje čez Hrušico do Logateca, podali so se kake pol ure daleč po napeti cesti, da bi iz višine tolikanj ložje ogledali vso dolino. Opoldne bil je v Ajdovščini banket, pri katerem je grof Fr. Coronini izrazil v napitnici željo, da bi se kmalu po teh krajih vozili po železni cesti, na kar je baron Witteck odgovoril, da kolik r bode v njegovi moči storiti za to progo, bode z veseljem deloval, kajti ne kaže se povsod toliko zanimanja med priprostim ljudstvom, kakor tudi med inteligenco kakor ravno na Vipavskem. Ob dveh odpeljali so se proti Vipavi. V Logu čakala je že deputacija, kjer je sodnijski pristav dr. Toplak v imenu občine pozdravil vladna zastopnika; iz Loga je deset kočij drdralo proti trgu. V Vipavi bil je kratek odmor, mudilo se je v Postojino do brzovlaka. Lečla sta se še enkrat zatrjevaje spremstvu in drugim zbranim da jima bo ta pot ostala v živem spominu. — Vipavci pa gojimo eno nad več, da se naš promet bolj povzdigne. Ako je kateri kraj potreben železnice, je gotovo naša dolina. Jažuo zgodnje sadje

naglo dozori, a tudi hitro zvane. Ako se z drevesa precej ne dene na voz, ne pride sveže na trg. Preden pa sedaj z vozom dospemo čez Hrušico v Logatec, ali poleg Nanosa v Postojino, ali na goriško postajo, koliko časa mine! In naše vino, koliko lažje bi se oddalo, ko bi bila boljša zveza s kraji, kjer trta ne raste. Tako pa vse nekako ždi, še celó ajdovska predilnica se tako pomišljavo in oprezno napravlja, kedaj in kako bi se sezidala, k-r t-žijo delničarji, koliko jih stane vznosa blaga.

(Duhovniške spremembe) Č. g. administrator Josip Samide je dobil župnijo Bieg. Č. g. Auton Medved, kapelan v Semiču, gre za kapelana v Ornelj. Č. g. seminjski duhovnik Josip Koblar je nastavljen kot kapelan in Poklukarjev beneficij v Gorjah.

(Oboleli) preč. g. Martin Zuchiat, župnik Pod Turnom pri Sv. Roku v Gorici.

(Poroka.) Poroča se nam iz Il. Bistrice: V soboto, dne 9. junija t. l. se je poročil g. Slavoj Benigar, posestnik, trgovec in župan, z gospodično Marto Sartori, hčerjo ondotnega okrožnega zdravnika g. dr. D. Perišča.

(Slovesna otvoritev furlanske železnice.) Poroča se nam iz Gorice: Poseben vlak za goste iz Gorice odrinil je v nedeljo ob 8. uri 35 minut. Udeležili so se skoraj vsi deželni poslanci z deželnim glavarjem grofom Coroninjem na čelu, nadalje c. kr. okrajni glavar vitez Bosizio in tudi nekatere še posebej po upravnem svetu nove železnice povabljenе osebe, moški in ženske. Na postaji v Tržiču (Monfalcone) čakala je mnogobrojna množica; postaja in trg sta bila oplešana z zastavami. Kmalu potem je došel drugi vlak z Nabrežine z ministrom grofom Wurmbrandom, namestnikom vit. Rinaldini-jem in z več gosti iz Trsta. Deželni glavar grof Coronini je predstavil deželne odbornike. Na to se je začel pomikati prvi vlak po novi prog. Na vseh postajah je izstopil minister in sprejel došle deputacije furlanskih občin. V Cervinjanu je čakalo polno ljudstva in celi trg je bil bogato oplešan. Obed je bil v prostorni dvorani za kakih 90 povabljenih oseb. Med obedom so bile te-le napitnice: dr. vitez Pajer kot načelnik upravnega sveta na svitlega cesarja v italijanskem jeziku, ki se je sprejela z velikim naudušenjem; župan tržiški v nemščini na ministra; minister na prosepch dezele in nje ob-h narodnosti; župan cervinjanski je napival namestniku, ki se je zahvalil in napil na razvitek „Friuli“. S posebnim naudušenjem je bila sprejeta napitnica na deželne-a glavarja, kakor tudi napitnica navzočemu kn-žu Hohenclohe, ki je neki naj eč pripomogel za zgradbo železnice, vplivajoč da je vlada dovolila toliko podporo. Minister je napil še navzočemu nekdanjemu vojnemu ministru, sedaj bivajočemu v Furlanji, baronu Kubnu. S tem je bil obed končan, nekateri povabljeni so se ob 3. uri odpeljali s posebnim vlakom ministrovim, ki je hotel obiskati v Št. Petru pri Gorici grofa Fr. Coroninija in njegovo soprogo. Toda še tisti večer je odšel proti Dunaju. Drugi gostje so odšli iz Cervinjana z dvema p-znejšima vlakoma. Minister se je bil prej izrazil, da ne bode dajal aydijencij v Cervinjanu, vendar so bili sprejeti vsi deželni poslanci, katere je predstavljal dež. odbor, in dr. v. Tonkli je ministru gorko priporočal lokalni železnici po Vipavski in Soški dolini. Minister je obljubil ali prav za prav koj naročil sekcij-skemu načelniku baronu Witteku, da naj ostane v Gorici in si ogleda črto za nameravano progo po Vipavski dolini. Danes je baron Witteck to storil v družbi nekaterih gospodov.

(C. kr. kmeijska družba) ima svoj letni občni zbor jutri o polu 9. uri dopoldne v magistratni dvorani.

(Štrajk v tiskarni.) Iz Celovca, dne 12. junija: V tiskarni društva sv. Jožefa je ustavilo včeraj 13 stavec delo. Vodstvo tiskarne je hotelo odpustiti dva stavca, pa drugi so se temu protivili ter zahtevali reverz, da se v t-ku šest mesecev noben stavec ne odpusti. Ker vodstvo ni privolilo, ustavili so delo. Zaradi tega izšla je „Kärntner Zeitung“ v manjšem obsegu.

(Nesreča na železnici.) Iz Celovca, dne 12. junija: Danes ob ¼ 3. uri trčila sta med postajama Poreče in Vrba ob Vrbskem jezeru tovorna vlaka št. 428 in 491 vkup. Bilo je ravno takrat hudo neurje. Osem voz je vrglo s tira in so, kakor tudi stroji, močno poškodovani. Spre-odnik Kōstl je precej ranjen. Dalje časa je bil zato promet tu

ustavljen in potniki so morali prestopiti na drug vlak. Vzrok nesreči je menda hudo neurje.

(**Neurje in sneg.**) Iz Celovca, dne 12. junija: Minolo noč imeli smo prav hudo neurje. Dež je močno lil vso noč in po gorah je prav debelo zapadel sneg prav nizko doli. Celo bližnje gore imajo belo odejo. Zjutraj je bilo zato precej hladno, proti večeru je zopet močno deževalo.

(**Letina.**) Od istersko-kranjske meje se nam poroča, da je v ondodni ilovnati mokri zemlji vsled preobilnega deževja krompir, glavni tamojšnji pridelek, večinoma segnit. Tudi sadja ne bode; obilna moča je vse končala, posebno češplje.

(**Zagrizeni lahoni.**) o katerih smo že poročali, da so v šternski župniji ukrali in na drobne kosce razrezali cesarsko in slovensko zastavo, so že po imenih znani; trije so že pod ključem.

(**Trikrat ного zlomil.**) Pred tednom dni peljal se je g. Toma Tollazzi, posestnik in trgovec v Dolenjem Logateci, v svoj rojstni kraj Videm (Udine). Mej potjo splašili so se konji, voz se je prevrnil in imenovani pal je tako nesrečno ž njega, da mu je šlo zadnje kolo črez ного ter mu jo v stegnu dvakrat, in ko si je hotel pomagati, zdrknilo mu je ter strlo še pod kolenom. Danes odpeljal se je na Dunajsko kliniko iskat leka.

(**Brambovske vaje**) vršile se bodo letos od 25. avgusta do 8. septembra v ribniškem sodnem okraju. Teh orožnih vaj udeležili se bodo brambovski polki št. 3., 4. in 5.

Društva.

(C. kr. poštnohranilnični urad) na Dunaju razposlal je okrožnico z računom gledé prometa tekom meseca majnika. Iz lista, ki ga imamo pred seboj, povzamemo sledeče podatke. V rečenem mesecu je 3094 vložnikov v varčevalnem in 156 v čekovnem oddelku vložilo 144.248krat v varčevalnem oddelku za 2.653.951 gld. 2 kr. in 816.164krat v čekovnem za 115.530.631 gld. 2 kr., torej v obeh oddelkih skupaj 960.412krat za 118.184.582 gld. 4 kr. Od tega števila pride na naše kraje tako-le: Na Štajerskem se je 47.364krat vložilo skupaj za 4.118.460 goldinarjev, na Koroškem 13.623krat za 1.149.293 goldinarjev, na Kranjskem 11.495krat za 976.996 gld., v Primorju (Istra-Gorica-Gradiška-Trst) 16.408krat za 2.503.663 gld., v Dalmaciji pa 5.900krat za 490.449 gld. Hranilnica je vrnila 255.121krat skupaj za 115.862.659 gld.; od tega na Štajerskem 7331krat za 1.949.530 gld., na Koroškem 1796kra za 358.518 gld., na Kranjske 1582krat za 456.836 goldinarjev, na Primorskem 4322krat za 1.434.725 gld., v Dalmaciji 661krat za 79.672 gld. Od dne 12. januarja, ko je hranilnica začela poslovati, pa do zdaj, se je 66.197.893krat vložilo v skupnem znesku za 7.819.211.940 gld. 89 kr., a vrnilo 18.422.133krat za 7.736.391.163 gld. 69 kr., vsled tega je dne 31. maja v blagajnici bilo čistih 82.820.777 gld. 20 kr. — V prometu nahaja se 1.003.575 knjig-vložnic, 24.478 čekovnic in 10.795 rentovnic, ki so vredne 18.697.230 gld. Na račun vložnikov je urad nakupil in adresatom odposlal vrednostnih papirjev za 23.579.785 gld. Število vložnikov je naraslo za 3094 oseb v varčevalnem, za 156 v čekovnem, za 88 v nakazničnem prometu. Po naših krajih so novih knjižic izdali na Štajerskem 710 (izplačali pa 537), na Koroškem 264 (204), na Kranjskem 175 (164), na Primorskem 530 (332), v Dalmaciji 157 (103). V zgubo prišli sta dve knjižici, in sicer: na Krškem (velja 1 gld.), pa v Gorici (3 gld. 1 kr.); prvi vložnik je, če še stare knjižice ni našel, dobil pravico do nove dne 1. junija, drugemu pa je obrok čakanja potekel dne 4. junija. V maju se je 140 vložnikov oglasilo, da so prišli ob svoje knjižice in da torej potrebujejo nove knjige-vložnice (okolu toliko se jih oglašuje vsaki mesec). Novo pošto z nabiralnico dobil je kraj Stralsoldo na Gorškem. V neuračnem delu okrožnica objavlja podatke o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Italjanskem, Nizozemskem, Švedskem.

Narodno gospodarstvo.

„Istarska vinarska zadruga“.

(Konec.)

Da se vse te stvari kolikor mogoče izboljšajo, osnovala se je isterska vinarska zadruga v Pulju. Ko je bilo vplačano nekoliko nekoliko združnih delov (vsaki združni del iznaša 100 gld.) začela je takoj svoje delovanje. V treh krajih: v Baderni, v Kanfanaru in v Juršičih, najela si je prostore, kate- re je nekoliko popravila, tako da jej rabijo za kleti za silo, dokler si sama ne sezida pravih in dobrih kletij, kupila si je potrebno orodje in začela kupovati grozdje, iz katerega je napravila okoli 800 hektolitrov deloma črnega deloma belega vina. Vse delo vršilo se je pod neposrednim nadzorstvom in sodelovanjem društvenih odbornikov in pa svečnikov, nastanjenih v dotičnih krajih. Ze zadnji jeseni pokazal

se je blagodejni vpliv nove družbe. Trta je bila obrodila izvanredno dobro, kmetje niso imeli dovolj posode in niso vedeli, kam bi z grozdem. To priliko hoteli so uporabiti nekateri trgovci ter so začeli pritiskati na ceno, tako da bi bili morali kmetje dajati grozdje res pod nič. Vsem tem je vinarska zadruga nekoliko pokvarila račun. Postavila je grozdu prilično ceno ter s tem prisilila tudi druge trgovce, da so morali grozdje plačevati bolje, nego so bili nameravali. Seveda prvo leto stvar ni mogla iti na veliko. Premalo bili je prostora, premalo posode, premalo glavnice, da bi se bilo moglo grozdje kupiti od vseh, ki so je ponujali, a po vspehu prvega leta moramo upati, da bode v bodočih letih zadruga še mnogo blagodejnejše vplivala v korist isterskemu kmetu.

Ko je bilo pripravljeno vino počela je zadruga z razprodavanjem. Mnogi jej očitajo, da je v tem pogledu storila premalo, to je, da je delala mnogo premalo reklame za se in za svoje vino. A uprava zadruga držala se je v tem drugega načela. Danes se ravno na manj vredne reči najbolj priporočajo po časopisih in plakatih in inseratih, tako da imajo tiha priporočila včasih ravno nasprotni učinek. Razun tega inserati in plakati in druge take stvari stanejo mnogo noveca, zadruga pa za sedaj ne more še mnogo trošiti v te svrhe.

Dobro blago se samo hvali, to si je mislila uprava in ni se motila. Kdor koli je enkrat naročil pri zadrugi vino, naročil ga je kmalu tudi v drugič, in ne samo on, ampak tudi njegovi prijatelji in znanci, kateri so ga pri njem pokusili, tako da sedaj zadruga iz nekaterih krajev Slovenske, Hrvatske in Češke dobiva že prav pogosta večja in manjša naročila. Ni namreč res, kakor je bilo o svojem času javljeno v nekaterih časopisih, da zadruga prodaja samo na veliko, ona razpošilja tudi male kvantitete, (od 56 litrov naprej) in ravno v tem je velika korist, katero bodo od nje lahko imeli posamezniki, kateri potrebujejo vina za svojo domačo rabo ali pa za prodajo. Njim se ne izplača da bi hodili sami po vino, a po zadrugi morejo lahko brez posebnih stroškov dobiti pošteno vino za poštene cene. Zaradi tega pričakuje zadruga, da bode našla podpore v najširjih krogih. Posebno do svečnikov se obrača uprava zadruga v nadi, da jo bodejo podpirali, naročujoč pri njej vino za se in za rabo pri sv. maši. Sedež zadruga je v Pulju, tam ima zadruga svoje skladišče, od tam se izvršujejo manjša naročila.

Zadruga sprejema tudi še vedno nove zadrugarje, kdor se jej želi pridružiti z enim ali več združnimi deli, — naj se oglašuje pri njenej upravi v Pulju. Prvo ali drugo leto morebiti ne bode imel drugega dobička nego zavest, da sodeluje pri zares koristnem narodnem podjetju. Za pozneje pa je utemeljeno upanje, da bode zadruga tudi zadrugarjem samim prinašala neposredno gmotno korist, saj je ravno trgovina z vinom, vsaj do sedaj, skoro vsakemu, kateri se je ž njo pametno bavil dajala lepega dobička.

Edini namen zadruga pa seveda ni izključivo gmotni dobiček zadrugarjev; njen namen je tudi v prvi vrsti, da pomaga isterskemu kmetu pospešujoč vinarstvo z umnim kletarstvom in pametno urejeno trgovino.

V isto svrhu delovala bode pozneje, keđar se malo utrdi, še na druge načine.

Vsak ve, kolika nevarnost preti kmetu od toče, katera mu v časih malo dnij pred trgatvijo pokonča ves prirodek. Bojazen pred točo prisili marsikoga da potrga grozdje še prej nego je povsem zrelo, ter vsled tega ne pridela tako dobrega vina, kakoršno bi pridelal, da je trgalo dozorelo grozdje. Tu bode zadruga lahko mnogo koristila, ako jej bode mogoče, da nevarnost zaradi toče prevzema nase, odnosno, da to nevarnost po zavarovanju proti toči, katero je v Istri še malo udomačeno, z malim stroškom prenese na zavarovalne banke. Tako bode lahko vplivala na to, da se prideluje bolje vino. A skrbela bode tudi za to, da se dobro vino ne pokvari v slabi posodi in slabi kleti, v to svrho posredovala bode kmetom pri kupovanju dobrih sodov, ter bode ob enem, tudi kmetom, ako bodo imela mesta za to, shranjevala vino v svojih podzemnih kletih, kar bode tudi za posamezne trgovce, ki sami pridejo v Istro, jako pripravno.

Seveda vseh teh nalog, katere si je stavila ne bode mogla izvršiti takoj, a tem hitreje jej bode mogoče izvršiti jih, čim več podpore bode našla tamo, odkoder je največ pričakuje, to je pri zavednih rodoljubih slovenskih in hrvaških.

Kakor že omenjeno, zadruga je osnovana na „omejeno zavezo“, to je tako, da vsak zadrugar jamči gubitke še s toliko vsoto, kolikorkrat sto goldinarjev „združnih deležev“ vzame.

Telegrami.

Ogerske stvari.

Budimpešta, 12. junija. V gospodski zbornici je ministerski predsednik oddal jednako izjavo, kakor v zbornici poslancev. Grof Ferdinand Zichy je na to izjavil, da je naravno, če je cesar sestavil vlado, da odobrava njeno politiko in da bode potrdil vladne predloge, ko se parlamentarno rešijo. Več pa govornik ne vidi z ozirom na ustavo v tej izjavi in upa, da vlada na zbornico ne bode pritiskala z imenom cesarjevim. Ministerski predsednik je na to odgovoril, da je ta izjava bila potrebna potem, kar se je zgodilo, in ne obsega družega, kakor trdno voljo cesarjevo. (Odobranje na levici) Ferdinand Zichy je na to opomnil, da izjava ministerskega predsednika omejuje ustavne pravice članov gospodske zbornice. Predsednik Szlavy je pozdravil na to novo ministerstvo v imenu gospodske zbornice in izrazil upanje, da se cerkvenopolitične predloge rešijo v soglasju vlade in zbornice in v korist prestola in domovine.

Budimpešta, 12. junija. Ne potrjuje se novica, da se predlogi o svobodnem izvrševanju bogočastja in pa priznanju popolne enakopravnosti židovski veri z drugimi verami odložili do jeseni. Vlada hoče, da se cerkvenopolitične predloge rešijo še v tem zasedanju.

Ministerska kriza v Rimu.

Rim, 12. junija. Najbrž se jutri ministerska kriza reši. Dosedanji finančni minister Sonnino, ki je bil v prejšnjem ministerstvu tudi začasni zakladni kancelar obdrži le poslednjo mesto, novi finančni minister bode sedanji poljedelski minister Borselli in bode torej treba novega poljedelskega ministra. Drugi ministri ostanejo. Ob 10. uri zvečer bode še ministerski svet. Govori se, da vlada še nekaj popusti od svojega finančnega programa.

Rim, 13. junija. Jutranji listi potrjujejo, da Boselli prevzame finančni portfelj, Sonnino portfelj državnega zaklada in Damiani poljedelsko ministerstvo. Jutranja izdaja „Reforme“ poroča, da kralj ne vsprejme ostavke ministerstva in ministerstvo se jutri v malo spremenjeni obliki predstavi zbornici.

Dunaj, 12. junija. Cesar je dovolil 5000 gld. za poškodovance po toči na Dunaju in v okolici.

Dunaj, 12. junija. Nekaj štrajkujočih delavcev pri kanalih so zaprli, ker so druge ovirali pri delu.

Dunaj, 13. junija. Profesor Karol Gusenbauer v Pragi poklican je na Dunaj na Billrothovo mesto.

Monakovo, 12. junija. Ob 1. uri 12 minut opoldne je tukaj prišel prvi biciklist Josip Fischer iz Monakovega, če tudi je bil padel pri Gröflingu.

Pariz, 12. junija. Kakor poroča sijamsko poslaništvo, se mešana sodnja komisija v Bangkoku ni razpustila. Seje njene so se bile odložile le zaradi nekega malega nespozumljenja.

Pariz, 12. junija. Ministerski svet je sklenil, da se toži časopis „Partie ourier“ zaradi razžaljenja vojne.

Bruselj, 12. junija. Antwerpenski poslanec Meens je izjavil, da se antwerpenski poslanci več zborovanja ne udeležé, ker zbornici poteče čas za zborovanje danes. Minister notranjih stvari je na to izjavil, da je nadaljno zborovanje nemogoče, ker je tudi levica izjavila, da se zborovanja ne udeleži. Carinske in druge predloge se umaknejo. Na povelje kralja on predloži potrebno budgetno predlogo za tekoča dela in zahteva, da se hitro reši. Zbornica se še danes zaključí.

Rim, 12. junija. Vojna ladija „Lombardia“ je dobila povelje, da odpluje v Tanger.

Umrli so:

11. junija. Alojzija Šircel, sprevednikova hči, 4 leta, 11 mesecev, Kolodvorske ulice 30, rhachitis et bronchitis.
12. junija. Anton Papež, delavčev sin 2½ leta, Streliške ulice 11, eclampsie.

Tujci.

11. junija.

Pri **Stonu**: Ivan Haukiss, Stern iz Budimpešte. — Šabec, Truden, Pollay iz Trsta. — Cogliovina, Weiss iz Gradca. — Globočnik iz Kranja. — Mayer z Dunaja. — Wittine iz Čermošnice. — Klepač iz Prezida. — Ivana Gestrin iz Novega Mesta. — Josip Dereani iz Maribora. — Schollmayer s Snežnika. — Suardi iz Norimberka. — Vürös iz Stolnega Belograda. — L. Aljančič iz Bistrice pri Trziču. — V. Aljančič iz Dobrave. — dr. Marcell Türk, odvetnik, iz Nagyikinde (Ogersko).

Pri **Malcu**: Natalija Deutsch, Makesch, Kahn, Schwarz, Hartmann, Horowitz, Oresnig, Goldschmidt, Spitzer, Rosenberg z Dunaja. — Seidel iz Jablonca. — Oton Fraenzl pl. Vesteneck, L. Gantonski iz Novega Mesta. — Gospa Kalmann iz Teplíc. — V. Viener iz Zadra. — Kogej, Leber iz Idrije. — Noister iz Vevč.

Pri **avstrijskem caru**: Jakob Katholnig iz Beljaka. Pri **bavarskem dvoru**: M. Roth, Ahčin z Reke. — Opelka iz Št. Petra. — Smolnikar iz Prage. — Lovrenčič iz Sodražice. — L. Smolnikar z Vrhniko. — Demšer iz Suline.

Pri **Južnem kolodvoru**: Engelberg, Paak, Glässer in Grossauer z Dunaja. — Kessler iz Celovca. — B. Frank iz Hopfebach-a.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.		729.1	9.2	sl. svzh.	oblačno	0.00
12. u. pop.		727.7	16.8	"	"	
9. u. sveč.		729.7	10.4	"	"	
Srednja temperatura 12.1° za 3-6 pod normalom.						

Tržne cene v Ljubljani

dné 13. junija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	7	60	Speh povojen, kgr.	—	64
Rež,	5	50	Surovo maslo,	—	72
Ječmen,	5	50	Jajce, jedno	—	2
Oves,	6	50	Mleko, liter	—	10
Ajda,	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	50	Telečje	—	62
Koruza,	5	60	Svinjsko	—	68
Krompir,	1	78	Koštrunovo	—	38
Leča, hktl.	12	—	Piščanec	—	40
Grah,	10	—	Golob	—	16
Fizol,	8	—	Seno, 100 kgr.	—	2 05
Maslo, kgr.	—	96	Slama, 100	—	1 96
Mast,	—	68	Drva trda, 4 kub. m.	—	6 30
Speh svež,	—	58	" mehka, 4 "	—	4 80

Javna zahvala.

Tem potom izrekamo vsemu slavnemu občinstvu zbranemu na katoliškem shodu v Trnovem dné 3. junija t. l. najpriserišo zahvalo za vrlo možato mišljenje in ravnanje zlasti ob trenutku nečuvnega a tudi obsojenega izzivanja po kričavih in najeti bandi.

Posebej pa je nam dolžnost na tem mestu javno zahvaliti blag. gospo Ivano Ličan, g. Josipa Samsa, rodbino Bilčevo in Kranjčevu vsi iz Bistrice, ki so po vrsti za naš smoter po moči žrtvovali.

Zahvaljujemo nadalje mladeniče trnovske in sploh može, ki so taktno zboru prisostovali in trezno red vzdrževali ter čast vsemu shodu tako vrlo rešili. Bog povrni vsem! Živi Bog zavedne zborovalce!

V Trnovem, dné 11. junija 1894.

Za osnovalni odbor:

Alojzij Rudolf,
kapelan.

Naznanilo prevzetja Rešove gostilne na Brezjah na Gorenjskem št. 43.

Naznanjam pošl. obiskovalcem prijubljene Božje poti na Brezjah in romarjem, da sem prevzel z dnem 10. junija

prejšnjo Rešovo gostilno za romarsko cerkvijo na Brezjah

kjer bodem točil popolno naravno črno in rumeno vino pridelka okolice tržaške liter 4 kr. očneje nego v drugih krčmah. Točil bodem tudi izvrstno vedno sveže Koslerjevo pivo, ter postregel s ceno ukusno kuhinjo. 334 3-2

Priporočam se v prav mnogobrojni obisk ter beležim velespoštovanjem

Ivan Žerjal.

Komi

ali izurjena

prodajalka

sprejme se v specerijsko prodajalnico na deželi. 340 3-2

Ponudbe iz prijaznosti sprejme pod naslovom „Soliden“ upravnistvo „Slovenca“ v Ljubljani.

Dunajske srečke po 1 krono. — Žrebanje že 12. julija.

5 glavnih dobitkov po 10.000 kron.

1 Srečke priporoča 315 5
„MERCUR“, menjalnična delnična družba
na Dunaju, Wollzeile 10.

IZJAVA.

V varstvo svojim p. n. naročnikom, kakor tudi v obrambo daleč na okrog slovečih izvrstnih izdelkov lastnega paromlina izjavljam, da dosihmal nisem otvoril pod svojim imenom niti v Kočevju, niti kje drugod na Dolenjskem zaloge svoje moke in drugih mlinskih izdelkov.

Da se vsakdo varuje škode in prevarjenja, priporočam svojim p. n. naročnikom, da blagovolijo meni namenjena naročila pošiljati le naravnost v **Jarše-Mengiš** ali pa v mojo **zalogo v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18**, ker razpošiljam svojo pristno in izvrstno moko in druge izdelke lastnega mlina le naravnost iz mlina ali od gori omenjene zaloge v Ljubljani.

Z odličnim spoštovanjem

Peter Majdič,

posestnik mlina s parom in turbino
v Jaršah pri Mengšu.

330 3-2

V varstvo svojim p. n. naročnikom in v obrambo dobrega glasa, ki slovi daleč na okrog o izdelkih mojega paromlina, objavim, da dosihmal nisem otvoril niti v Kočevju ali Rudolfovem, niti kje drugod na Dolenjskem zaloge svoje moke in drugih mlinskih izdelkov.

Da se vsakdo varuje škode ali prevarjenja priporočam vsem p. n. naročnikom, da blagovolijo meni namenjena naročila pošiljati le naravnost pod mojim naslovom v **Celje**, ker razpošiljam svojo pristno in izvrstno moko in druge izdelke le naravnost od lastnega paromlina v Celju.

Z odličnim spoštovanjem

Peter Majdič,

posestnik parnega mlina
v Celju, Štajersko.

331 3-2

F. A. SARG-OV SIN & Cie. Prva in najstara tovarna za stearinske sveče v Avstro-Ogerski. Ustanovljena po Ad. de Milly leta 1837.

C. in kr. dvorni zalagatelji
SARG-ovih

M Uvedenje
glicerinske
fabrikacije
v
Avst.-Ogerski
in

I Iznajdba
glicerinskih
mil itd.
po
F. A. Sarg-u
1858.

L Iznajdba
in
vedenje
„Kalodonta“
1887.

L Trideset
prvih
svetinj
in
diplom
do
1894.

Y Pisarna: Dunaj, IV., Schwindg. 7.
sveč.

Milly, miznih, baroknih, renesance, stožčastin in votlih sveč; Milly-nočnih lučij in voščenih božičnih sveč i. t. d.
Dobé se povsod. Zahtevaj izrecno SARG-ove Milly-sveče. Dobé se povsod.

288 6-3

Dobé se povsod.

Dunajska borza.

Dné 13. junija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98	glđ	20	kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98	—	20	—
Zlata renta 4%, davka prosta	120	—	70	—
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	97	—	90	—
Akcije avstro-ogerske banke, 600 glđ.	94	—	—	—
Kreditne akcije, 160 glđ.	349	—	50	—
London, 10 funtov strl.	125	—	15	—
Napoleonor (20 fr.)	9	—	97	—
Cesarski cekini	5	—	91	—
Nemških mark 100	61	—	32½	—

Dné 12. junija.

Ogerska zlata renta 4%	120	glđ.	70	kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	95	—	10	—
4% državne srečke l. 1854., 250 glđ.	147	—	25	—
5% državne srečke l. 1860., 100 glđ.	157	—	70	—
Državne srečke l. 1864., 100 glđ.	197	—	—	—
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98	—	50	—
4% kranjsko deželno posojilo	97	—	60	—
Kreditne srečke, 100 glđ.	195	—	75	—
St. Genois srečke, 40 glđ.	69	—	50	—

4% srečke dunajske parobrodne družbe	146	glđ.	—	kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 glđ.	18	—	35	—
Rudolfove srečke, 10 glđ.	22	—	25	—
Salmove srečke, 40 glđ.	73	—	—	—
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	50	—	—	—
Ljubljanske srečke	24	—	30	—
Akcije angio-avstrijske banke, 200 glđ.	152	—	25	—
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 3090	—	—	—	—
Akcije južne železnice, 200 glđ sr.	107	—	50	—
Papirnih rubeljev 100	134	—	25	—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delnična družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.